

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑΣ
ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Αθήνα, 12-1-2021

Τμήμα Διοίκησης & Προσωπικού

τηλ. 2106411526

φαξ 2106411523

Αριθ. Πρωτ.: 9864/20

Αριθ. Εγκυκλίου: 1

Προς

Τους κ.κ. Εισαγγελείς Εφετών της Χώρας

και δι' αυτών προς

τους κ.κ. Εισαγγελείς Πρωτοδικών της περιφέρειάς τους

ΘΕΜΑ: απόφαση του ΕΔΔΑ από 16-6-2016 στην προσφυγή Φουρκιώτης κατά Ελλάδας – Γενικές Οδηγίες προς αποφυγή συναφών παραβιάσεων της ΕΣΔΑ

Με αφορμή την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ), που εκδόθηκε στις 16-6-2016 επί της υπ' αριθμ. 74758/11 προσφυγής (υπόθεση Φουρκιώτης κατά Ελλάδας), και προκειμένου να συμβάλουμε στην αποφυγή συναφών παραβιάσεων του άρθρου 8 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΣΔΑ) αναφορικά με τη διευκόλυνση της επικοινωνίας του γονέως με το τέκνο στο πεδίο του δικαιώματος σεβασμού της οικογενειακής ζωής, κρίνουμε αναγκαίο, στο πλαίσιο της εκ των διατάξεων των άρθρων 19 §§1 στοιχ.γ, 2 και 24 §5 στοιχ.α

του ΚΟΔΚΔΛ αρμοδιότητάς μας, να προβούμε στις ακόλουθες επισημάνσεις, απευθύνοντας συνάμα σχετικές γενικές οδηγίες.

Κατά τη νομολογία του ΕΔΔΑ, το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ (δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής) συνεπάγεται το δικαίωμα ενός γονέως σε μέτρα κατάλληλα για να τον "επανενώσουν" με το τέκνο του και την υποχρέωση των εθνικών αρχών να τα υιοθετήσουν. Για την ικανοποίηση του συμφέροντος να απολαμβάνει τακτικής επικοινωνίας με το τέκνο, το ΕΔΔΑ έχει επανειλημμένα υπογραμμίσει τη σημασία του δικαιώματος ενός γονέως να έχει πρόσβαση στα κρίσιμα στοιχεία του φακέλου, τα οποία περιλαμβάνονται ειδικότερα στις παιδοψυχιατρικές εκθέσεις και στις εκθέσεις κοινωνικής έρευνας, δηλαδή να έχει πραγματική πρόσβαση στο σύνολο των σχετικών πληροφοριών, που έχουν στη διάθεσή τους τα εθνικά δικαστήρια. Σε δύο ακόμη αποφάσεις επί προσφυγών κατά της Ελλάδας (υποθέσεις Κοσμοπούλου και Τσουρλάκη, αριθμ. προσφ. 60457/00 και 50796/07), το Δικαστήριο υπενθύμισε τις παραπάνω νομολογιακές παραδοχές του και αποφάνθηκε ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 8 της Σύμβασης.

Στα γενόμενα δεκτά περιστατικά της υπόθεσης Φουρκιώτης κατά Ελλάδας, επισημαίνεται η άρνηση του Εισαγγελέα Ανηλίκων να χορηγήσει στον προσφεύγοντα αντίγραφα των εκθέσεων κοινωνικής έρευνας, τις οποίες συνέταξε αρμόδια κοινωνική λειτουργός ύστερα από δική του παραγγελία, αφού προηγήθηκαν παράπονα του προσφεύγοντος στον Εισαγγελέα για ματαίωση της επικοινωνίας του με τα τέκνα του, που είχε ρυθμισθεί από το Δικαστήριο. Η εν λόγω απορριπτική εισαγγελική στάση είχε ως αποτέλεσμα να μην έχει ο προσφεύγων πρόσβαση στα στοιχεία της κοινωνικής έρευνας (αν

και αφορούσε τον ίδιο και τα τέκνα του και δεν συνέτρεχε υποχρέωση τήρησης απορρήτου) και τελικά να μην μπορέσει να συνεργασθεί με παιδοψυχιάτρους ώστε να διευκολυνθεί η επανασύνδεσή του με αυτά. Έτσι, το ΕΔΔΑ διαπίστωσε παραβίαση του άρθρου 8 της Σύμβασης ως προς την προεκτεθείσα ερμηνευτική συνιστώσα του, την οποία το Δικαστήριο έχει διαμορφώσει με τις αντίστοιχες παραδοχές του.

Συνακόλουθα, κρίνουμε απαραίτητο να τονίσουμε ότι οι Εισαγγελίες Πρωτοδικών και ειδικά οι Εισαγγελίες Ανηλίκων πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους τα ανωτέρω νομολογιακά δεδομένα (εκ των τριών μνημονευομένων αποφάσεων του Δικαστηρίου) κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, ιδίως όταν αναπτύσσουν δραστηριότητα και παρεμβαίνουν στο πλαίσιο του άρθρου 1532 ΑΚ, παραγγέλλοντας τη διενέργεια κοινωνικής έρευνας. Καθένας από τους (αντιδικούντες) γονείς, βάσει της νομολογίας του ΕΔΔΑ, έχει ειδικότερο δικαίωμα, απορρέον από το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ, να λαμβάνει αντίγραφα των συντασσομένων εκθέσεων κοινωνικής έρευνας (αφού αυτές αφορούν τα τέκνα του, τον ίδιο και τον άλλο γονέα), συνεπώς ενδεχόμενη εισαγγελική άρνηση δεν καταφάσκει την προστασία του δικαιώματος σεβασμού της οικογενειακής ζωής και προσάπτει στη Χώρα τη μομφή της παραβίασης της Σύμβασης. Εν κατακλείδι, πρέπει να επιδειχθεί προσοχή και να καταβληθεί προσπάθεια ώστε το άρθρο 8 της ΕΣΔΑ πιστά να εφαρμόζεται και συνάμα να μειώνεται ο κίνδυνος συναφών δυσμενών για την Ελλάδα αποφάσεων του ΕΔΔΑ.

Οι κ.κ. Διευθύνοντες τις Εισαγγελίες Εφετών της Χώρας, εκτός από την κοινοποίηση της παρούσας στους εισαγγελικούς λειτουργούς της περιφέρειας

τους, παρακαλούνται να ασκούν τη δέουσα εποπτεία για τη διαμόρφωση ενιαίας εισαγγελικής πρακτικής, εναρμονισμένης προς τη νομολογία του ΕΔΔΑ.

Ο Αντεισαγγελέας του Αρείου Πάγου
Δημήτριος Παπαγεωργίου

ΚΟΙΝΟΠΟΙΕΙΤΑΙ:

- 1) Υπουργείο Δικαιοσύνης (σχετ. έγγρ. 47745 οικ./16-11-2020)
- 2) Υπουργείο Εξωτερικών – Γραφείο Νομικού Συμβούλου